

Openingszang

Allen staan

Kruisteken en begroeting

Pr: In de Naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest.

A: Amen.

Pr: De genade van onze Heer Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de heilige Geest zij met u allen.

A: En met uw geest.

Inleiding

Schuldbelijdenis

Pr: Broeders en zusters, belijden wij onze zonden, bekeren wij ons tot God, om deze heilige Eucharistie goed te kunnen vieren:

A: Ik belijd voor de almachtige God en voor u allen, dat ik gezondigd heb in woord en gedachte, in doen en laten, door mijn schuld, door mijn schuld, door mijn grote schuld. Daarom smee ik de heilige Maria altijd maagd, alle engelen en heiligen en u, broeders en zusters, voor mij te bidden tot de Heer onze God.

Pr: Moge de almachtige God zich over ons ontfermen, onze zonden vergeven en ons geleiden tot het eeuwig leven.

A: Amen.

Litaniegezag

Kyrië eleison.

Kyrië eleison.

Christe eleison.

Christe eleison.

Kyrië eleison.

Kyrië eleison.

Heer, ontferm U over ons.

Heer, ontferm U over ons.

Christus, ontferm U over ons.

Christus, ontferm U over ons.

Heer, ontferm U over ons.

Heer, ontferm U over ons.

Lofzang

Terwijl de lofzang wordt gezongen, worden de klokken geluid en klinken kort de altaarbellen. Daarna zwijgen de klokken en bellen tot

de lofzang van de Paaswake. Dit zwijgen van de klokken en bellen is ter herinnering aan het lijden en sterven van Christus.

Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis. **Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam.** Domine Deus, Rex caelestis, Deus Pater omnipotens. **Domine Fili, unigenite, Iesu Christe.** Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris. **Qui tollis peccata mundi, miserere nobis.** Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram. **Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis.** Quoniam tu solus sanctus. **Tu solus Dominus.** Tu solus Altissimus: Iesu Christe. **Cum Sancto Spiritu: in gloria Dei Patris. Amen.**

Eer aan God in den hoge en vrede op aarde aan de mensen die Hij liefheeft. **Wij loven U.** Wij prijzen en aanbidden U. **Wij verheerlijken U en zeggen U dank voor uw grote heerlijkheid.** Heer God, hemelse Koning, God, almachtige Vader. **Heer, eniggeboren Zoon, Jezus Christus;** Heer God, Lam Gods, Zoon van de Vader; **Gij, die wegneemt de zonden der wereld, ontferm U over ons;** Gij, die wegneemt de zonden der wereld, aanvaard ons gebed; **Gij, die zit aan de rechterhand van de Vader, ontferm U over ons.** Want Gij alleen zijt de Heilige. **Gij alleen de Heer.** Gij alleen de Allerhoogste: Jezus Christus, **met de heilige Geest in de heerlijkheid van God de Vader. Amen.**

Openingsgebed

Pr: God, dit is het uur waarop wij het laatste avondmaal gedenken. Toen is Uw Zoon begonnen het gastmaal aan te richten van zijn grote liefde voor de mensen, en met de dood voor ogen, heeft Hij ons zijn offer toevertrouwd tot aan het einde van de dagen. Laat ons uit dit zo grote teken de kracht putten tot liefde zonder grenzen en tot eeuwig leven. Door onze Heer Jezus Christus, Uw Zoon, die met U leeft en heerst in de eenheid van de heilige Geest, God, door de eeuwen der eeuwen. **Amen.**

Dienst van het woord

Eerste lezing (Ex. 12, 1-8. 11-14)

Allen zitten

Uit het boek Exodus.

In die dagen richtte de Heer het woord tot Mozes en Aäron in Egypte en sprak: 'Deze maand moet gij beschouwen als de beginmaand, als de eerste maand van het jaar. Maakt aan heel de gemeenschap van Israël het volgende bekend: Op de tiende van deze maand moet ieder gezin een lam uitkiezen, ieder huis een lam. Als een gezin te klein is voor een lam, dan moeten ze, rekening houdend met het aantal personen, samen doen met hun naaste buurman. Bij het verdelen van het lam moet er rekening gehouden worden met ieders eetlust. Het lam moet gaaf zijn, van het mannelijk geslacht en eenjarig. Ge kunt er een schaap of een geit voor nemen. Ge moet de dieren vasthouden tot aan de veertiende van de maand. Dan moet heel de verzamelde gemeenschap van Israël ze slachten in de avondschemering. Vervolgens moet gij wat bloed nemen en dat uitstrijken over de beide deurposten en over de bovenbalk van de deur van alle huizen waar het lam gegeten wordt. In dezelfde nacht moet het vlees gegeten worden, op het vuur gebraden. Het moet gegeten worden met ongezuurd brood en bittere kruiden. En dit is de wijze waarop gij het lam moet eten: uw lendenen omgord, uw voeten geschoeid en uw stok in de hand. Haastig moet ge het eten want het is pasen voor de Heer. Deze nacht zal Ik door Egypte gaan en alle eerstgeborenen van Egypte, zowel mensen als dieren zal Ik slaan. Aan alle goden van Egypte zal Ik het vonnis voltrekken. Maar het bloed aan de huizen zal een teken zijn dat gij daar woont. Als Ik het bloed aan uw huizen zie zal Ik u voorbijgaan. Geen vernietigende plaag zal u treffen als Ik Egypte sla. Deze dag moet gij tot een gedenkdag maken, ge moet hem vieren als een feest ter ere van de Heer. Van geslacht tot geslacht moet ge hem als een eeuwige instelling vieren.

Woord van de Heer – **Wij danken God.**

Tussenzang

Psalm 116

Refrein:

Geeft niet de beker der zegeningen die wij zegenen gemeenschap met het bloed van Christus?

Hoe kan ik mijn dank betuigen

voor al wat de Heer mij gaf?

Ik hef de offerbeker,

de Naam van de Heer roep ik aan. – Refrein

Want kostbaar is in de ogen des Heren

het leven van wie Hem vereert.

O Heer, ik ben uw dienaar,

Gij hebt mijn boeien geslaakt. – Refrein

Met offers zal ik U loven,

de Naam van de Heer roep ik aan.

Ik zal mijn geloften volbrengen

waar heel zijn volk het ziet. – Refrein

Of een andere tussenzang.

Tweede lezing (1 Kor. 11, 23-26)

Uit de eerste brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Korinte.

Broeders en zusters, zelf heb ik van de Heer de overlevering ontvangen die ik u op mijn beurt heb doorgegeven: dat de Heer Jezus in de nacht waarin Hij werd overgeleverd brood nam en na gedankt te hebben het brak en zei: "Dit is mijn lichaam voor u. Doet dit tot mijn gedachtenis." Zo ook nam Hij na de maaltijd de beker met de woorden: "Deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed. Doet dit elke keer dat gij hem drinkt tot mijn gedachtenis." Telkens als gij dit brood eet en de beker drinkt verkondigt gij de dood des Heren totdat Hij wederkomt.

Woord van de Heer - **Wij danken God.**

Evangelie (Joh. 13, 1-15)

Allen staan

Pr: De Heer zij met u.

A: En met uw geest.

Pr: Uit het heilig Evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes.

A: Lof zij U, Christus.

Het paasfeest was op handen. Jezus, die wist dat zijn uur gekomen was om uit deze wereld over te gaan naar de Vader, en die de zijnen in de wereld bemind had gaf hun een bewijs van zijn liefde tot het uiterste toe. Onder de maaltijd, toen de duivel reeds aan Judas Iskariot, de zoon van Simon, het plan had ingegeven om Hem over te leveren, stond Jezus van tafel op. In het bewustzijn dat de Vader Hem alles in handen had gegeven en dat Hij van God was uitgegaan en naar God terugkeerde, legde Hij zijn bovenkleden af, nam een linnen doek en omgordde zich daarmee. Daarop goot Hij water in het wasbekken en begon de voeten van de leerlingen te wassen en ze met de doek waarmee Hij omgord was af te drogen. Zo kwam Hij bij Simon Petrus die echter tot Hem zei: 'Heer, wilt Gij mij de voeten wassen?' Jezus gaf hem ten antwoord: 'Wat Ik doe begrijpt ge nu nog niet maar later zult gij het inzien.' Toen zei Petrus tot Hem: 'Nooit in der eeuwigheid zult Gij mij de voeten wassen!' Jezus antwoordde hem: 'Als gij u niet door Mij laat wassen kunt gij mijn deelgenoot niet zijn.' Daarop zei Simon Petrus tot Hem: 'Heer, dan niet alleen mijn voeten maar ook mijn handen en hoofd.' Maar Jezus antwoordde: 'Wie een bad heeft genomen, behoeft zich niet meer te wassen tenzij de voeten, hij is immers helemaal rein. Ook gij zijt rein, ofschoon niet allen.' Hij wist immers wie Hem zou overleveren. Daarom zei Hij: niet allen zijt gij rein. Toen Hij dan hun voeten had gewassen, zijn bovenkleden had aangetrokken en weer aan tafel was gegaan sprak Hij tot hen: 'Begrijpt gij wat Ik u gedaan heb? Gij spreekt Mij aan als Leraar en Heer, en dat doet gij terecht, want dat ben Ik. Maar als Ik, de Heer en Leraar, uw voeten heb gewassen dan behoort ook gij elkaar de voeten te wassen. Ik heb u een voorbeeld gegeven opdat gij zoudt doen zoals Ik u gedaan heb.'

Woord van de Heer – **Wij danken God.**

Homilie

Voetwassing

Indien mogelijk en wenselijk kan na de homilie de voetwassing plaatsvinden. De voetwassing is een gebruik dat in veel oosterse landen vooraf gaat aan de maaltijd als teken van gastvrijheid en vriendschap. Door tijdens het Laatste Avondmaal zelf de voeten van zijn apostelen te wassen, maakt Jezus het tot teken van zijn verlossingswerk: dienden liefde die tot het uiterste gaat en een voorbeeld is voor zijn volgelingen. Er wordt ook mee uitgedrukt dat het priesterschap een ambt van dienstbaarheid is.

Voorbede

Dienst van de eucharistie

De offergang krijgt in deze Eucharistie een bijzonder accent. Van oudsher is deze offergang bedoeld als ondersteuning voor de noodlijdenden. De Eucharistie is immers een bron van Gods leven en liefde in overvloed. Wij zijn als christenen geroepen om de gaven van Gods schepping in dankbaarheid met elkaar te delen.

Pr: Bidt broeders en zusters, dat mijn en uw offer aanvaard kan worden door God, de almachtige Vader.

A: Moge de Heer het offer uit uw handen aannemen, tot lof en eer van zijn Naam, tot welzijn van ons en van heel zijn heilige Kerk.

Gebed over de gaven

Pr: Heer, wij bidden U dat wij altijd op waardige wijze deelnemen aan dit mysterie, want telkens als wij de gedachtenis van dit offer vieren, wordt de verlossing voor ons werkelijkheid. Door Christus, onze Heer.

A: Amen.

Prefatie

Allen staan

Pr: Dominus vobiscum.

A: Et cum spiritu tuo.

Pr: Sursum corda.

A: Habemus ad Dominum.

Pr: Gratias agamus Domino Deo nostro.

A: Dignum et iustum est.

Pr: Vere dignum et iustum est, aequum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere: Domine, sancte Pater, omnipotens aeterna Deus: per Christum Dominum nostrum.

Qui, veres aeternusque Sacerdos, formam sacrificii perennis instituens, hostiam tibi se primus obtulit salutarem, et nos, in sui memoriam, praecepit offerre. Cuius carnem pro nobis immolatam dum sumimus, roboramur et fustum pro nobis sanguinem dum potamus, abluimur.

Et ideo, cum Angelis et Archangelis, cum Thronis et Dominationibus, cumque omni militia caelestis exercitus, hymnum Gloria canimus, sine fine dicentes:

Pr: De Heer zij met u.

A: En met uw geest.

Pr: Verheft uw hart.

A: Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Pr: Brengen wij dank aan de Heer, onze God.

A: Hij is onze dankbaarheid waardig.

Pr: Heilige Vader, machtige eeuwige God, om recht te doen aan Uw heerlijkheid, om heil en genezing te vinden zullen wij U danken, altijd en overal door Christus onze Heer.

Hij, Priester bij uitstek die in eeuwigheid blijft, heeft gezegd hoe zijn offer moet voortleven. Hij heeft zichzelf aan U opgedragen als offer voor onze verlossing. Ons heeft Hij bevolen voortaan dit offer aan te bieden om Hem te gedenken. Als wij dan eten van dit Lam dat voor ons is geslacht, worden wij geestelijk sterk; als wij drinken van zijn Bloed dat voor ons is vergoten, worden wij innerlijk rein.

Daarom, met alle Engelen en Aartsengelen, met alle Machten en Krachten, met allen die staan voor Uw troon, loven en aanbidden wij U en zingen U toe vol vreugde:

**Sanctus, sanctus, sanctus Heilig, heilig, heilig, de Heer,
Dóminus Deus Sábaoth. Pleni de God der hemelse machten.
sunt caeli et terra glória tua. Vol zijn hemel en aarde van Uw
Hosánna in excélsis. heerlijkheid. Hosanna in den
Benedíctus qui venit in nómine hoge. Gezegend Hij die komt in
Dómini. Hosánna in excélsis. de naam des Heren. Hosanna
in den hoge.**

Eucharistisch gebed I A

U bidden wij, genadige God, Vader van onze Heer Jezus Christus, wij smeken U door Hem die is Uw Zoon en onze Heer: dat Gij wilt aanvaarden en zegenen deze gaven hier, die wij U aanbieden; dat Gij zult heiligen dit brood en deze beker opdat zij ten goede komen aan heel de kerk, die Gij geroepen hebt en uitverkoren overal in deze wereld. Regeer uw kerk, Heer onze God, wees onze herder; breng ons bijeen van heinde en ver en geef ons uw vrede. Dat vragen wij U in eenheid met de bisschop van Rome, paus N., in eenheid met onze bisschop N., verenigd ook met allen die, oprecht en trouw, uw woord bewaren en het geloof belijden van uw apostelen overal in deze wereld.

Herinner U de namen, Heer, van allen die U toebehoren N. en N. en van alle mensen die hier voor U staan. Gij kent hun geloof, Gij weet dat zij U willen dienen. In naam van hen die U het offer brengen van hun aanbidding en hun dankbaarheid, in naam van allen smeken wij U: houd hen in leven want op U hopen zij, bevrijd hun hart en maak hen heilig, Gij, eeuwige en waarachtige, levende God.

Wij zegenen en aanbidden U en wij gedenken op deze dag, dat Jezus Christus voor ons overgeleverd werd in de handen der mensen, en wij smeken U met Maria, altijd maagd, die bij U verheerlijkt is, de moeder van Jezus Christus, onze Heer en onze God, met de heilige Jozef en met uw apostelen en bloedgetuigen Petrus en Paulus, Andreas, (Jakobus, Johannes; met Tomas, Jakobus, Filippus, Bartolomeüs, Matteüs, Simon en Taddeüs; met Linus en Cletus, Clemens en Sixtus, met Cornelius, Cyprianus, Laurentius en Chrysogonus, met Johannes en Paulus, Cosmas en

Damianus,) en met al Uw heiligen. Om hunnentwil en op hun voorspraak vragen wij: wees onze toevlucht, waar wij ook gaan, wees onze kracht (door Christus onze Heer. Amen.).

Neem deze gaven van ons aan, Heer God, aanvaard ons deze avond, nu wij gedenken, dat Jezus Christus ons in tekenen van brood en wijn zijn Lichaam en Bloed heeft toevertrouwd. Beschik over ons en voer ons van dag tot dag naar uw vrede; dat wij niet eeuwig verloren gaan maar bij uw uitverkorenen worden geteld. (Door Christus onze Heer. Amen.)

Ontvang uit onze handen, Heer, dit brood en deze beker; bekrachtig en voltooi en zegen deze gaven dat zij voor ons het Lichaam worden en het Bloed van Jezus Christus, uw beminde Zoon. Die op de avond voor zijn lijden en dood, dat is op deze avond, het brood in zijn handen heeft genomen, en zijn ogen opgeslagen heeft naar U, God, zijn almachtige Vader, de zegen uitgesproken heeft het brood gebroken en aan zijn leerlingen gegeven met de woorden:

NEEMT EN EET HIERVAN, GIJ ALLEN,
WANT DIT IS MIJN LICHAAM,
DAT VOOR U GEGEVEN WORDT.

Zo nam Hij ook, toen zij gegeten hadden, de beker in zijn handen. Hij sprak de zegen en het dankgebed, reikte hem over aan zijn leerlingen en zei:

NEEMT DEZE BEKER EN DRINKT HIER ALLEN UIT,
WANT DIT IS DE BEKER
VAN HET NIEUWE ALTIJDDURENDE VERBOND,
DIT IS MIJN BLOED DAT VOOR U EN ALLE MENSEN
WORDT VERGOTEN TOT VERGEVING VAN DE ZONDEN.
BLIJFT DIT DOEN OM MIJ TE GEDENKEN.

Verkondigen wij het mysterie van het geloof.

A: Heer Jezus... /Als wij dan eten van dit brood...

Daarom gedenken wij, Heer, het lijden en de dood van Jezus Christus, uw Zoon, dat Hij verrezen is, dat Hij is opgestegen naar de

hemel. Tot uw dienst geroepen, tot uw volk gemaakt, geven wij U wat Gij ons zelf in handen hebt gelegd: dit ongebroken, vlekkeloze Lam, dit brood van eeuwig leven, en deze beker die onze redding is in eeuwigheid.

Keer U niet af, wees ons genadig, zoals Gij in genade hebt aanvaard het offer van uw dienaar Abel en dat van Abraham die onze vader is, het heilig offer ook van brood en wijn dat uw priester Melchisédek U heeft gebracht.

Zend dan uw engel, machtige God, om deze gaven en gebeden op te dragen naar het altaar van uw heerlijkheid; wij bidden U, dat wij die de gemeenschap vieren van deze tafel en delen in het Lichaam van uw Zoon en in zijn Bloed, van U gezegend zullen zijn vol van genade. (Door Christus onze Heer. Amen.)

Herinner U de namen, Heer, van onze broeders en zusters N. en N. die ons in de dood zijn voorgegaan, getekend met het geloof. Dat zij en allen die in Christus zijn ontslapen, in vrede mogen rusten en binnengaan in uw land verlicht en vertroost. (Door Christus onze Heer. Amen.)

Wij zijn van U, met al ons kwaad, op uw barmhartigheid hopen wij. Neem ons op in de gemeenschap van uw heiligen, van uw apostelen en bloedgetuigen Johannes, Stefanus, Mattias, Barnabas, (Ignatius, Alexander, Marcellinus, Petrus, Felicitas en Perpetua, Agatha en Lucia, Agnes, Cecilia en Anastasia), en van al die anderen die reeds door U verheerlijkt zijn. Behandel ons niet zoals wij verdienen, maar schenk ons vergeving opdat wij mogen delen in hun geluk, door Christus onze Heer. In Hem hebt Gij al wat bestaat, geschapen en gezegend, in Hem ontvangen wij al uw genade, Hij is ons leven.

Door Hem en met Hem en in Hem zal uw Naam geprezen zijn, Heer onze God, almachtige Vader, in de eenheid van de heilige Geest, hier en nu en tot in eeuwigheid. **Amen.**

Ofwel

Per ipsum, et cum ipso, et in ipso, **Amen**, est tibi Deo Patri omnipotenti, in unitate Spiritus Sancti, **Amen**, omnis honor et gloria per omnia saecula saeculorum. **Amen.**

Ofwel

Eucharistisch gebed VIII (*voor de verzoening II*)

U, Heer van alle machten en krachten, prijzen wij door Jezus Christus uw Zoon, die in uw Naam gekomen is. Hij is uw woord dat ons mensen redt, de hand die Gij zondaars reikt, de weg waarlangs uw vrede ons wordt aangeboden. God, Vader van ons allen, toen wij ons van U hadden afgewend, hebt Gij ons doen terugkeren door uw Zoon. Hem hebt Gij overgeleverd tot in de dood, opdat wij ons tot U bekeren en elkander beminnen. Daarom vieren wij de verzoening die Christus ons heeft gebracht en vragen wij U: heilig deze gaven met de dauw van uw heilige Geest, nu wij de opdracht van uw Zoon vervullen. Want, voor Hij zijn leven ging geven om ons te bevrijden, nam Hij tijdens de maaltijd het brood in zijn handen, dankte en zegende U, brak het brood en gaf het aan zijn leerlingen met de woorden:

NEEMT EN EET HIERVAN GIJ ALLEN,
WANT DIT IS MIJN LICHAAM,
DAT VOOR U GEGEVEN WORDT.

Eveneens nam Hij op die avond de beker in zijn handen, prees uw liefde, vol ontferming, reikte de beker over aan zijn leerlingen en sprak:

NEEMT DEZE BEKER EN DRINKT HIER ALLEN UIT,
WANT DIT IS DE BEKER
VAN HET NIEUWE, ALTIJDDURENDE VERBOND,
DIT IS MIJN BLOED DAT VOOR U EN ALLE MENSEN
WORDT VERGOTEN TOT VERGEVING VAN DE ZONDEN.
BLIJFT DIT DOEN OM MIJ TE GEDENKEN.

Verkondigen wij het mysterie van ons geloof.

A: Heer Jezus... /Als wij dan eten van dit brood...

Heer onze God, uw Zoon heeft ons dit onderpand van zijn liefde nagelaten. Daarom gedenken wij zijn dood en verrijzenis en bieden

wij U aan, wat Gij ons hebt gegeven: het offer van volkomen verzoening.

Heilige Vader wij smeken U: neem ook ons aan te samen met uw Zoon en schenk ons zijn Geest in deze maaltijd. Dan zal deze Geest verwijderen wat scheiding brengt.

Laat Hij ons bewaren in de gemeenschap met N. onze paus en N. onze bisschop, met alle bisschoppen en met geheel uw volk. Maak uw kerk, zo bidden wij U, tot teken van eenheid onder de mensen en tot instrument van uw vrede.

Gij hebt ons hier bijeen gebracht aan de tafel van uw Zoon, samen met de heilige Maagd en Moeder van God, Maria, en met alle heiligen. Breng zo de mensen bijeen van alle rangen en standen, van alle rassen en talen, om in eenheid de maaltijd te vieren tot eeuwige verzoening in een nieuwe wereld, die vervuld is van uw vrede. Door Christus onze Heer.

Door Hem en met Hem en in Hem zal uw Naam geprezen zijn, Heer onze God, almachtige Vader, in eenheid van de heilige Geest, hier en nu en tot in eeuwigheid. **Amen.**

Ofwel:

Per ipsum, et cum ipso, et in ipso, **Amen**, est tibi Deo Patri omnipotenti, in unitate Spiritus Sancti, **Amen**, omnis honor et gloria per omnia saecula saeculorum. **Amen.**

COMMUNIERITUS

Praeceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati, audemus dicere:

Aangespoord door een gebod van de Heer en door zijn goddelijk woord onderricht, durven wij zeggen:

Pater noster, qui es in caelis: Sanctificetur nomen tuum; adveniat regnum tuum; fiat voluntas tua, sicut in caelo et in terra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie; et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus

Onze Vader, die in de hemel zijt; uw naam worde geheiligd; uw rijk kome; uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel. Geef ons heden ons dagelijks brood; en vergeef ons onze schulden, zoals ook wij vergeven aan

debitoribus nostris; et ne nos inducas in tentationem; sed libera nos a malo.

Libera nos, quaesumus, Domine, ab omnibus malis, da propitius pacem in diebus nostris, ut, ope misericordiae tuae adiuti, et a peccato simus semper liberi et ab omni perturbatione securi; exspectantes beatam spem et adventum Salvatoris nostri Iesu Christe.

Quia tuum est regnum et potestas, et gloria in saecula. Amen.

Domine Iesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: ne respicias peccata nostra, sed fidem Ecclesiae tuae; eamque secundum voluntatem tuam pacificare et coadunare digneris. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. **Amen.**

Pax Domini sit semper vobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Offerte vobis pacem.

Broodbreking

Agnus Dei, **qui tollis peccata**

onze schuldenaren; en breng ons niet in beproeving; maar verlos ons van het kwade.

Verlos ons, Heer, van alle kwaad. Geef genadig vrede in onze dagen, dat wij, gesteund door uw barmhartigheid, altijd vrij mogen zijn van zonde, en beveiligd tegen alle angst en onrust, terwijl wij uitzien naar de zalige vervulling van onze hoop, de komst van onze Verlosser Jezus Christus.

Want van U is het Koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

Heer Jezus Christus, Gij hebt aan uw apostelen gezegd: "Vrede laat ik u; mijn vrede geef ik u." Let niet op onze zonden, maar op het geloof van uw kerk; vervul belofte; geef vrede in uw Naam en maak ons één. Gij die leeft in eeuwigheid. **Amen.**

De vrede des Heren zij altijd met u.
En met uw geest.
Wenst elkaar de vrede.

mundi, miserere nobis.

zonden der wereld, ontferm U over ons.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U over ons.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef ons de vrede.

Uitnodiging tot de Communie

Pr: Zalig zij die genodigd zijn aan de maaltijd des Heren. Zie het Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.

A: Heer, ik ben niet waardig, dat Gij tot mij komt, maar spreek slechts één woord en ik zal gezond worden.

Communiezang

Na het uitreiken van de communie blijft de ciborie met het heilig sacrament, bestemd voor de communie van Goede Vrijdag, op het altaar en eindigt de Eucharistieviering met:

Gebed na de Communie

Pr: Almachtige God, schenk ons de genade dat wij eens mogen genieten van het eeuwig feestmaal zoals wij nu gevoed worden aan dit avondmaal van Uw Zoon. Die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen.

A: Amen.

Overbrenging van het heilig Sacrament

Nu begint de processie om het heilig sacrament over te brengen naar een geschikte plaats, waar de eucharistische gaven bewaard zullen worden. Na de bewieroking van het Allerheiligste wordt het door processiekruis, brandende kaarsen en met wierook begeleid. Ondertussen wordt gezongen.

Als de processie op de bestemde plaats is aangekomen wordt het heilig sacrament nogmaals bewierookt.

Na enige ogenblikken van stille aanbidding keren de voorgangers met de assistenten, na een kniebuiging gemaakt te hebben, naar de sacristie terug. Het altaar wordt ontbloot en, zo mogelijk, worden alle kruisbeelden uit de kerk verwijderd.

Het heilig sacrament blijft ter aanbidding aanwezig, de vraag van de Heer indachtig om te waken.

Ter overweging naar Johannes 13-14.

Nadat Judas, de verrader, vertrokken was zei Jezus tot zijn leerlingen: "Nu is de Mensenzoon verheerlijkt en God is verheerlijkt in Hem. Nog maar kort zal Ik bij u zijn. Gij zult Mij zoeken, maar waar Ik heenga kunt gij niet komen. Een nieuw gebod geef Ik u: gij moet elkaar liefhebben; zoals Ik u heb liefgehad, zo moet ook gij elkaar liefhebben. Hieruit zullen allen opmaken dat gij mijn leerlingen zijt: als gij de liefde onder elkaar bewaart. Veel zal Ik niet meer met u spreken, want de vorst van de wereld is op komst. Weliswaar vermag hij niets tegen Mij, maar de wereld moet weten dat Ik de Vader liefheb en dat Ik handel zoals Hij Mij bevolen heeft. Staat op, laten we hier vandaag gaan". Nadat Jezus aldus gesproken had, ging Hij met zijn leerlingen naar buiten, naar de overkant van de beek Kedron. Daar was een boomgaard die Hij met zijn leerlingen binnenging.

Latijnse gezangen

Introitus

Vgl. Gal 6, 14

Nos autem gloriari oportet in Cruce Domini nostri Iesu Christi : in quo est salus, vita et resurrectio nostra : per quem salvati et liberati sumus.

Wij roemen in het Kruis van de Heer Jezus Christus. In Hem is ons heil, ons leven en ons verrijzenis, door wie wij verlost en bevrijd zijn.

Graduale

Ps. 144, 15.16

Oculi omnium in te sperant, Domine : et tu das illis escam in tempore opportuno. Aperis tu manum tuam : et imples omne animal benedictione.

De ogen van allen zien hoopvol naar U, Heer ; Gij geeft hun te rechter tijd spijs. Gij opent uw hand, en verzadigt al wat leeft met zegening.

Tractus

Mal. 1, 11; Spr. 9, 5

Ab ortu solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in gentibus. – Et in omni loco sacrificatur, et offertur nomini meo oblatio munda : quia magnum est nomen meum in gentibus. – Venite, comedite panem meum : et bibite vinum, quod miscui vobis.

Van de opgang der zon tot aan haar ondergang is mijn Naam groot onder de volkeren. – En op iedere plaats wordt geofferd en aan mijn Naam een reine offergave gebracht; want groot is mijn Naam onder de volkeren. – Komt, eet mijn brood en drinkt de wijn die Ik voor u gemengd heb.

Offertorium

Ubi caritas et amor, Deus ibi est.

Congregavit nos in unum Christi amor. – Exsultemus et in ipso iucundemur. – Timeamus et amemus Deum vivum. – Et ex corde diligamus nos sincero.

Ubi caritas...

Simul ergo cum in unum congregamur : - Ne nos mente dividamur, caveamus. – Cessent iurgia maligna, essent lites. – Et in medio nostri sit Christus Deus.

Ubi caritas...

Simul quoque cum beatis videamus – Glorianter vultum tuum, Christe Deus : - Gaudium, quod est immensum atque probum, - Saecula per infinita saeculorum.

Ubi caritas...

Waar vriendschap heerst en liefde, daar is God.

Christus' liefde heeft ons tot eenheid gebracht. – Laat ons juichen en blij zijn in Hem. – Laat ons oprecht beminnen de God die leeft – en van harte goed zijn met elkaar.

Waar vriendschap...

Laat ons dus, nu wij hier te samen zijn – zorgen dat er geen verdeeldheid heerst. – Geen wrok meer, geen onenigheid, - moge Christus in ons midden zijn.

Waar vriendschap...

O Christus, God, toon ons uw heerlijkheid – met uw heiligen die bij U zijn. – Die vreugde zal zuiver zijn en zonder maat, - en duren tot in eeuwigheid.

Waar vriendschap...

Communio

1 Kor. 11, 24-25

Hoc Corpus, quod pro vobis tradetur : hic calix novi testamenti est in meo Sanguine, dicit Dominus : hoc facite, quotiescumque sumitis, in meam commemorationem.

Dit zegt de Heer : Dit is mijn Lichaam, dat voor u gegeven wordt. Deze beker is het nieuwe verbond in mijn Bloed. Elke keer dat gij deze gaven nuttigt, doet dit tot gedachtenis aan Mij.

Pange, lingua

Pange, lingua, gloriosi – Corporis mysterium, – Sanguinisque pretiosi, – quem in mundi pretium – fructus ventris generosi – Rex effudit gentium.

Loof, mijn tong, het glorierijke Lichaam en het kostbaar Bloed van de Koning aller volken, dat voor onze schuld voldoet, uitgegoten als de lofprijs. Loof 't geheim dat leven doet.

Nobis datus, nobis natus – ex intacta Virgine, – et in mundo conversatus, – sparso verbi semine, – sui moras incolatus – miro clausit ordine.

Hij, die uit de maagd geboren, God-met-ons werd en als zaaier strooide 't woord met grote macht, deed het wonder aller wond'ren, toen zijn loopbaan was volbracht.

In supremae nocte cenae – recumbens cum fratribus, – observata lege plene – cibus in legalibus, – cibum turbae duodenae – se dat suis manibus.

Op de avond voor zijn lijden ligt Hij met zijn broeders aan en nadat met d'oude spijzen Mozes' wetten is voldaan, reikt Hij hun de nieuwe schotel, biedt zichzelf als spijze aan.

Verbum caro panem verum – verbo Carnem efficit, – fitque Sanguis Christi merum, – et, si sensus deficit, – ad firmandum

't Vleesgeworden Woord spreekt en brood wordt Vlees, Christus' Bloed bevat de beker; wees zonder vrees. Schenk uw

cor sincerum – sola fides zinnen geen vertrouwen,
sufficit. slechts geloof versterk' uw
geest.

Tantum ergo Sacramentum – Eren wij dan diep gebogen dit
veneremur cernui, – et zo heilig sacrament. D' oude
antiquum documentum – novo schaduw is vervlogen voor dit
cedat ritui; – nieuwe testament. Wat de
praestet fides supplementum – zinnen niet vermogen worde
sensuum defectui. door 't geloof gekend.

Genitori Genitoque – Ere zij aan God, de Vader, en
laus et iubilatio, – dat elke tong belijd' dat zijn
salus, honor, virtus quoque – Zoon de macht aanvaard heeft
sit et benedictio; – en regeert in heerlijkheid; lof ook
procedenti ab utroque – aan de Geest; hun liefde, hun
compare sit laudatio. Amen. gelijk in majesteit. Amen.

Nederlandstalige gezangen

1. Gedenken wij dankbaar

1. Gedenken wij dankbaar de daden des heren,
zijn leven, zijn dood en verrijzenis.
En dat wij oprecht tot Jezus ons bekeren,
die onze God en leidsman ten leven is.
2. Hoe hadden wij onze bestemming vernomen,
was Jezus de weg niet ten einde gegaan.
Wie zouden wij zijn, als Hij niet was gekomen
om in zijn lichaam onze dood te doorstaan.
3. Hoe zouden wij ooit voor elkaar kunnen leven,
had Hij ons de liefde niet voorgeleefd,
die tot de dood zich prijs heeft willen geven,
die, Zoon van God, ons alles slaaf is geweest.
4. Gij eerste der mensen, die weerloos en eenzaam
als graan in de aarde gestorven zijt.
Gij wordt ons brood, maak ons met U gemeenzaam,
Van harte maak tot wederdienst ons bereid.

2. Voor kleine mensen is Hij bereikbaar (psalm 72)

Refrein:

Voor kleine mensen is Hij bereikbaar,
Hij geeft hoop aan rechtelozen,
hun bloed is kostbaar in zijn ogen,
Hij koopt ons vrij uit het slavenhuis.

1. Hij zal opkomen voor de misdeelden,
Hij zal de machten die ons dwingen
breken en binden, Hij zal leven,
onvergankelijk als de zon. - Refrein
2. Zoals de dauw die de aarde drenkt,
zo zal Hij komen en in die dagen

zullen trouw en waarachtigheid bloeien,
zal er vrede in overvloed zijn. - Geen refrein

3. Dan dragen de bergen schoven van vrede
en de heuvels een oogst van gerechtigheid,
een vloed van koren, golvende velden,
een stad rijst op uit een zee van groen. - Refrein
4. Zijn naam is tot in eeuwigheid,
zolang de zon staat aan de hemel.
Zijn naam gaat rond over de aarde,
een woord van vrede, van mens tot mens. - Refrein

3. Neemt Gods woord met hart en mond

Refrein:

Neemt Gods woord met hart en mond
eet en drinkt zijn nieuw verbond,
gedenkt uw Heer totdat hij wederkomt.

1. Gij hebt ons toegesproken
tot in de diepste nood.
Uw lichaam werd gebroken,
uw woord is levend brood. - Refrein
2. Waar velen zijn gestorven
hebt Gij ons honderdvoud
een nieuw bestaan verworven.
Gij zijt ons lijfsbehoud. - Geen refrein
3. Gij roept ons uit de zonde,
Gij maakt ons brood en wijn,
om met elkaar verbonden
uw nieuwe mens te zijn. - Refrein
4. O Lichaam ons gegeven,
o Heer van ons bestaan,
geef dat wij van U leven
en niet verloren gaan. - Geen refrein

5. Heer, God hier in ons midden,
maak uw belofte waar.
Nu laat uw woord geschieden
En schenk ons aan elkaar. - Refrein

4. God die ons heeft voorzien

1. God die ons heeft voorzien en kent bij onze naam,
die ons ten leven riep en houdt in het bestaan.
Hij heeft ons voorbestemd te lijken op zijn Zoon
die mens is zoals wij en in ons midden woont.
2. Hij heeft zijn eigen Zoon geen enkel leed bespaard.
Hij heeft ten einde toe zijn Geest geopenbaard.
Als God zo vóór ons is, wie zal dan tegen zijn?
Al wat ons overkomt, zal hoop en zegen zijn.
3. Wie zal ons scheiden ooit van God ons goed en bloed.
Geen toekomst en geen dood bedreigt ons meer voorgoed
Genadig en getrouw wil Hij mijn vrede zijn.
Geen mens die Hem weerhoudt om onze God te zijn.

5. Heer onze Heer, hoe zijt gij aanwezig

1. Heer, onze Heer, hoe zijt Gij aanwezig
en hoe onzegbaar ons nabij.
Gij zijt gestadig met ons bezig,
onder uw vleugels rusten wij.
2. Gij zijt niet ver van wie U aanbidden,
niet hoog en breed van ons vandaan.
Gij zijt zo mens'lijk in ons midden
dat Gij dit lied wel zult verstaan.
3. Gij zijt onzichtbaar voor onze ogen
en niemand heeft U ooit gezien.
Maar wij vermoeden en geloven
dat Gij ons draagt, dat Gij ons dient.

4. Gij zijt in alles diep verscholen
in al wat leeft en zich ontvouwt.
Maar in de mensen wilt Gij wonen
met hart en ziel aan ons getrouwd.
5. Heer, onze Heer, hoe zijt Gij aanwezig
waar ook ter wereld mensen zijn.
Blijf zo genadig met ons bezig,
tot wij in U volkomen zijn.

6. Toen Jezus in zijn uur gekomen was

1. Toen Jezus in zijn uur gekomen was,
om deze wereld te verlaten,
heeft Hij ten einde toe ons liefgehad.
De veelgeliefde Zoon van God de Vader,
wordt een slaaf die onze voeten wast.
Wordt een slaaf die onze voeten wast.
2. Toen Jezus met zijn vrienden maaltijd hield
nam Hij het brood, nam Hij de beker.
Hij heeft zijn leven aan ons uitgedeeld,
zijn bloed voor deze wereld prijsgegeven,
teken van de geest die Hem bezielt.
Teken van de geest die hem bezielt.
3. Ik ben de wijnstok, heeft Hij toen gezegd,
gij zijt voorgoed met Mij verbonden.
Ik ben uw waarheid en Ik ben de weg;
Ik ben die ben, vergeving van uw zonden,
vrede geef Ik u, heeft Hij gezegd,
vrede geef Ik u, heeft Hij gezegd
4. Toen Jezus naar zijn Vader toe zou gaan.
heeft Hij gebeden voor zijn vrienden,
Hij bad, bewaar hen, Vader in uw Naam.
mogen zij allen één zijn in de liefde,
dat zij doen wat Ik hun heb gedaan,
dat zij doen wat Ik hun heb gedaan.

5. Toen Jezus in de hof gekomen was,
heeft Hij in grote angst gebeden.
maar er was niemand die Hem antwoord gaf.
Een vriend heeft Hem verkocht en uitgeleverd
toen Hij in zijn uur gekomen was,
toen Hij in zijn uur gekomen was.

7. De eerste uit de doden

1. De eerste uit de doden
die sterft en eeuwig leeft,
die met een handvol broden
zijn volk verzadigd heeft,
die is het brood dat heden
voor ons gebroken wordt,
die is de vrucht vertreden,
het kostbaar bloed gestort.
2. De eerste uit de doden
die water maakt tot wijn,
is onder zijn genoden
een levende fontein,
zoals er staat geschreven:
springende wijd en zijd
tot in het eeuwig leven,
een zee van zaligheid.

8. Het hoogste woord daalt uit het licht

1. Het hoogste woord daalt uit het licht
en blijft toch voor Gods aangezicht.
Het geeft zich over aan de nacht,
zo wordt zijn grote werk volbracht.
2. Eén van zijn leerlingen verraadt
Hem aan de vijand die Hem haat.
Maar aan het maal des levens geeft
Hij zich aan hen als brood dat leeft.

3. In twee gedaanten, brood en wijn,
wil Hij ons aller voedsel zijn,
Hij geeft zichzelf, zijn vlees en bloed
zodat Hij ons volkomen voedt.
4. Hij komt tot ons als lotgenoot,
Hij deelt zich aan ons uit als brood,
als losgeld geeft Hij zich aan 't kruis
en als ons loon in 't Vaderhuis.
5. O zalig Lam dat voor ons boet,
de deur des hemels opendoet,
de vijand staat hier om ons heen,
Gij kunt ons helpen, Gij alleen.
6. De enige, drieëne Heer,
zij eeuwig alle lof en eer,
die in het vaderland ons geeft
het leven dat geen einde heeft.

9. Lam Gods dat zo onschuldig

1. Lam Gods, dat zo onschuldig,
zo eindeloos geduldig
aan 't schand'lijk kruishout lijdt:
't Is al voor onze zonden,
uw pijnen en uw wonden,
Gij die de onschuld zelve zijt.
2. Lam Gods, Gij wildet sterven,
uws Vaders liefde derven
in eindeloze pijn.
Gij sloegt op ons uw ogen,
in god'lijk mededogen
en wilde onz' Verlosser zijn.
3. Lam Gods, nimmer volprezen,
leer ons de zonde vrezen,
waarvoor Gij stierft aan 't kruis.

Wil Gij ons eenmaal geven
het onvergankelijk leven
bij U in 't hemels Vaderhuis.

10. Voor mensen die naamloos

1. Voor mensen die naamloos,
kwetsbaar en weerloos
door het leven gaan;
ontwaakt hier nieuw leven:
wordt kracht gegeven:
wij krijgen een naam.
2. Voor mensen die roepend,
tastend en zoekend
door het leven gaan:
verschijnt hier een teken,
brood om te breken,
wij kunnen bestaan.
3. Voor mensen die vragend,
wachtend en wakend
door het leven gaan:
weerklinken hier woorden,
God wil ons horen,
wij worden verstaan.
4. Voor mensen die hopen,
wankel gelovend
door het leven gaan:
herstelt God uit duister
Adam in luister:
wij dragen zijn naam.

11. Midden in de dood

1. Midden in de dood zijn wij in het leven,
want Eén breekt het brood om met ons te leven
midden in de dood.

2. Dood is in ons bloed, dood voor onze ogen,
maar Hij geeft ons moed, dat wij leven mogen,
met de dood in 't bloed.
3. Dat wij uit de dood opstaan om te leven,
etend van het brood dat Hij heeft gegeven
midden in de dood.
4. Lamp voor onze voet, licht voor onze ogen,
geef ons levensmoed met de dood voor ogen,
met de dood in 't bloed.
5. Jezus, uit de dood opgestaan ten leven,
wees voor ons het brood, dat wij in U leven
midden in de dood.
6. Wees voor ons de wijn, dat wij van U drinken.
Wees voor ons de pijn, dat wij in U zinken,
dat wij in U zijn.

12. Christus, de gestalte van God

Refrein:

Christus, de gestalte van God,
beeld en gelijkenis van zijn heerlijkheid.

1. Hij heeft zichzelf ontledigd,
Hij is niet meer dan een dienstknecht geweest,
in alles gelijk geworden aan de mensen. - Refrein
2. Hij is gehoorzaam geworden tot de dood,
tot de dood op het kruis.
Christus, de gestalte van God. - Refrein

13. Eet en drinkt van brood en wijn

1. Eet en drinkt van brood en wijn
tot mijn gedachtenis
en weet dat er in angst en pijn
een weg naar vrede is.

2. Deelt het leven met elkaar
tot mijn gedachtenis
en schenkt elkaar voor alle haat
alleen vergiffenis.
3. Leeft in liefde met elkaar
tot mijn gedachtenis
en maakt zo in uw daden waar
dat leven geven is.

14. Wie mag bestijgen de berg van de Heer (psalm 24)

Refrein:

Wie mag bestijgen de berg van de Heer,
wie mag staan in zijn heilig domein?

1. Die rein is van handen en zuiver van hart,
die zijn ziel aan valsheid niet biedt. - Refrein
2. Van de Heer draagt de zegen hij mee,
ontvangt recht van God die zijn heil is. - Refrein
3. Aldus het geslacht van wie vragen naar Hem,
van wie zoeken uw aanschijn: zij, Jacob. - Refrein
4. Eer aan de Vader, de Zoon en de Geest
in de eeuwen der eeuwen. Amen. - Refrein

15. Neemt en eet met elkaar

1. Neemt en eet met elkaar,
leeft van het oergebaar,
deelt tesamen brood en wijn,
heelt de onmacht en de pijn.
2. Neemt en drinkt met elkaar
wordt als een bedelaar
levend met een open hand
die geluk om niet ontvangt.

3. Komt, vernieuwt het verbond
stemt in met hart en mond
dankt de God die leven doet
ons tot liefde samenroept.

16. Houd mij in leven (psalm 25)

Refrein:

- A) Houd mij in leven, wees Gij mijn redding,
- B) steeds weer zoeken mijn ogen naar U.

1. Omdat Gij zijt zoals Gij zijt:
zie naar mij om en wees mij genadig,
want op U wacht ik een leven lang. - Refrein B
2. Zijt Gij het, Heer, die komen zal,
of moeten wij een ander verwachten?
Heer, mijn God, ik ben zeker van U. - Refrein A + B
3. Gij geeft uw woord aan deze wereld,
Gij zijt mijn lied, de God van mijn vreugde,
naar U gaat mijn verlangen, Heer. - Refrein B + A + B

17. Het brood in de aarde gevonden

1. Het brood in de aarde gevonden,
het brood door handen gemaakt,
het brood van tranen en zorgen,
dat brood dat naar mensen smaakt.
2. Het brood van oorlog en vrede,
dat dagelijks eendere brood,
het vreemde brood van de liefde,
het stenen brood van de dood.
3. Het brood dat wij duur verdienen,
ons lichaam, ons geld, ons goed,
het brood van ons samen leven,
die schamele overvloed.

4. Dat brood dat wij moeten eten
om niet verloren te gaan.
Wij delen het met elkander,
ons hele mensenbestaan.
5. Gij deelt het met ons, zo deelt Gij
Uzelf aan ons uit voorgoed,
een mens om nooit te vergeten,
een God van vlees en bloed.

18. Lied van alle zaad

K: Wie als een God wil leven hier op aarde.

A: Wie als een God wil leven hier op aarde.

K: Hij moet de weg van alle zaad en zo vindt hij genade.

A: en zo vindt hij genade.

K: Hij gaat de weg van alle aardse dingen.

A: Hij gaat de weg van alle aardse dingen.

K: Hij leeft het lot met hart en ziel van alle stervelingen.

A: van alle stervelingen.

K: Hij wordt aan zon en regen prijsgegeven.

A: Hij wordt aan zon en regen prijsgegeven.

K: Het kleinste zaad in weer en wind moet sterven om te leven.

A: moet sterven om te leven.

K: De mensen moeten sterven voor elkander.

A: De mensen moeten sterven voor elkander.

K: Het kleinste zaad wordt levend brood zo voedt de een de
ander.

A: zo voedt de een de ander.

K: En zo heeft onze God zich ook gedragen.

A: En zo heeft onze God zich ook gedragen.

K: En zo is Hij het leven zelf voor iedereen op aarde.

A: voor iedereen op aarde.

19. Lam Gods

1. Lam Gods Gij draagt de zonden
der wereld in uw wonden,
gebroken en doorboord.
Om onze schuld geslagen
zult Gij ons toch verdragen,
Gij lijdt en spreekt geen enkel woord.
2. Lam Gods op dood en leven
komt Gij U aan ons geven,
Gij mens van vlees en bloed -
met liefde en met lijden
komt Gij een volk bevrijden,
Gij wordt ons bloed, Gij wordt ons goed.
3. Lam Gods Gij hoop en zegen
nooit wordt Gij meer verzwegen,
waar wij met mensen zijn -
als alles is geleden
vergeven en vergeten
dan zult Gij als ons leven zijn.

Overzicht Nederlandstalige gezangen

1. Gedenken wij dankbaar	blz. 20
2. Voor kleine mensen is Hij bereikbaar	blz. 20
3. Neemt Gods woord met hart en mond	blz. 21
4. God die ons heeft voorzien	blz. 22
5. Heer onze Heer, hoe zijt Gij aanwezig	blz. 22
6. Toen Jezus in zijn uur gekomen was	blz. 23
7. De eerste uit de doden	blz. 24
8. Het hoogste woord daalt uit het licht	blz. 24
9. Lam Gods dat zo onschuldig	blz. 25
10. Voor mensen die naamloos	blz. 26
11. Midden in de dood	blz. 26
12. Christus, de gestalte van God	blz. 27
13. Eet en drinkt van brood en wijn	blz. 27
14. Wie mag bestijgen de berg van de Heer	blz. 28
15. Neemt en eet met elkaar	blz. 28
16. Houd mij in leven	blz. 29
17. Het brood in de aarde gevonden	blz. 29
18. Lied van alle zaad	blz. 30
19. Lam Gods Gij draagt de zonden	blz. 31